

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy órára

10 frt - kr.
5 „ - „
2 „ 50 „
1 „ - „

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**

Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy huszados példányért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Az ezredév törvénybeiktatása.

Debreczen, április 22.

Lélekemelő, felséges jelenet volt az, a mely tegnap az országgyűlés mindkét házában, de főképpen mégis a képviselőházban részt kért magának az örökkévaló időből, hogy egy ezredéves mult nagyságos emlékezetét, jövőendő évezredek számára örök tanulsággul följegyezze.

Magyarország ezeréves állami fennállásának tényét tegnap iktatta törvénybe a magyar parlament.

A törvény nem hosszú, mindössze négy szakaszból áll. De ez a négy rövid szakasz kifejezett tartalmánál fogva is, de még inkább a belőle sorjázó millió nagy következtetés és vonatkozásnál fogva a leggazdagabb, a mi csak előfordulhat a nemzetek életében.

A magyar birodalom ezeréves fennállása az a nagy tartalom, mely e rövid törvényt olyan végtelen becsessé, olyan határtalanul értékesé teszi.

Olyan Isten kegyelméből származó nagy kiváltsága ez az ezredéves élet a magyar nemzetnek és a magyar államnak, a minővel az általunk ismert világ népei közül alig néhány dicsekedhetik.

Igaz, hogy a történelem ismer a miénknél hosszabb idejű uradalmat is úgy az ó-korban, mint a középkorban kezdődő nemzetek életében. Így pl. az egyiptomi birodalom fennállása sok évezred széles területén nyulik végig, a kínai pedig még most is fennáll.

De ezek közt a mesés hosszú életű államok és a mi államunk élete közt nagyon szembeszökő és nagyon jellemző különbség volt és van.

Azok közül sem az egyik, sem a másik nem volt a szónak mai értelmében vett nemzeti állam, hanem csak dynasztikus birodalom, a melynek ugy lakossága, mint uralkodó háza az idők folyamán néha többszörösen is kicserélődött.

Magyarországnak, mint államnak ezer éves fennállását éppen az teszi világtörténelmi fontosságúvá, hogy kezdetől óta ugyanaz az egy nemzet tartja fenn és uralkodik benne, a mely ezeréves elzelőtt »a négy folyam s hármas bérce tájain« alkotta örökrealóvá.

Pedig a sors csapásai ezalatt a felettünk elzugott ezer év alatt hányszor verték vérbe, tiporták földre, juttatták szegénybe, taszították az örvény szélére ezt a szegény, ezt a derék, ezt a nagy nemzetet.

Roszsabb volt sorsa a fogságból visszatért Izraelénél. Mert míg ez, bár

egyik kezében kard, másikkban vakoló kanál volt elvégre mégis megépítette a Siont s ur lett a maga földén: addig mi egy ezredév szakadatlan munkája és küzdelme után is — még ma sem vagyunk teljesen urak a magunk házában . . .

De ne vegyüljön dissonans hang mai örvendező ünneplésünkbe!

A magyarok nagy Istenének, minden népek és nemzetek közös, egyetlen Istenének mondjunk hálát azért az ő nagy irtalmasságáért, hogy »annyi balszerencse közt s oly sok viszály után, megfogva bár, de törve nem, el nemzet e hazán.« Ő előtte boruljunk le hálaadó szent érzésekkel a mult idők nehéz viharai között nekünk nyújtott kegyelmes ótalomért, a megtartatásunkban nyilatkozó atyai szeretetért s mindazokért a jókért, a melyeknek mi késő ivadékaik apáink érdeme, Istenünk kegyelme folytán szerencsés, de nem megérdemelt élvezői vagyunk.

Az ezredéves mult megörökítését célzó törvényt az új parlamenti palota falába elhelyezendő kőtáblára vésik föl. Nagy és szép gondolat!

A ki abba a palotába belép, a ki nek tekintete megakad ezeken a jelentős szavakon, s főleg a ki mint törvényhozó teljesíti ott polgári kötelességét: lehetetlen, hogy szent ihletet ne nyerjen e zengő kövektől s ne érezze szívének mélységes mélyében, hogy mire kötelezi őt az ezeréves nemzeti mult, mely e köbevésett törvénybetűiből reá sugárzik.

De bár mily megkapónak és meghatónak tartjuk is azt a szép gondolatot, hogy a törvényhozás házában aranybetűvel ott tündököljön az ezeréves élet szótlán hirdetője, az a kőtábla: az igazi maradan ő emléket nem ez a hideg-rideg kő fogja megőrizni, hanem az, a mi a szívek és vesék tábláira van írva: ennek a ma élő nemzedéknek az érzése, közvellen mély benyomása, abból sarjadoszó cselekvési elvei s firól-fira szállandó büszke nemzeti öntudata.

A rövid törvényt, az egyetlen, a minőre még eddig nemzetünk életében példa, sőt lehetőség sem volt s csak az időnek örökkévaló Ura tudja, vajjon másodszer lesz-e még módja az utánunk nagy sokára eljövendő nemzedékeknek ehhez hasonló törvény meghozatalára, olvasóink lelki örömére ime ide iktatjuk:

„A magyar állam 1896-ban ezeréves megalapításának és fennállásának ünnepét üli. A törvényhozás ennek emlékét a következőkben örökíti meg:

1. §. A magyar szent korona országainak törvényhozása, vallásos áhitattal ad hálát

az Isteni gondviselésnek, hogy az Árpád és vitéz hadai által megalapított hazát oltalmába fogadta, fejedelmét bölcsességgel, népét erővel és önfeláldozó hazaszeretettel megáldotta és az országot jó és balsorsban segítve, annak lételet ezer éven át sok viszontagság között is fentartotta.

2. §. Ezen ünnepélyes alkalommal az országgyűlés mindkét háza legmélyebb hódolattal járul ő császári és apostoli királyi felsége I. Ferencz József elé, akinek dicsőséges uralkodása alatt az ország alkotmányos szabadsága és zavartalan fejlődése biztosítva van.

Magyarország és társországainak apostoli királya viszont, törhetlen bizalmát nyilvánítja szeretett népének hűségében. Szilárd alapjai ezek annak az áldásos összhangnak, melynek ereje a jövőendő századok biztos haladásának is zálogát képezi.

3. §. A törvényhozás a kegyelet, hódolat és királyi hajlandóság eme nyilatkozataival a magyar állam ezeréves fennállásának emlékét örök időkre törvénybe iktatja.

4. §. E törvény 1896. június 8-án, mint ő császári és apostoli királyi felsége dicsőséges megkoronáztatásának évforduló napján lép életbe; ugyanazon napon ugy az országgyűlés mindkét házában együttes ülésében felolvasandó, mint a korona országainak minden községében közzéteendő és kőbe vésve az ország házában megörökítendő.

Arany szavak, sokat mondó rövidség, gazdag egyszerűség.

S a milyen e fontos törvénynek a jelentősége, az értéke: éppen olyan felséges, olyan lélekemelő volt a törvényhozás tagjainak a hozzájárulása.

Az ellenzék elfeledte egy percze millió jogosult panaszát s Pusztaszer óta tán most legelőször egyetlen szónyi ellenvetés nélkül ünnepiesen, egyhangulag emelte törvényi erőre a benyújtott törvényjavaslatot a magyar törvényhozás.

Szép dolog mindenesetre s becsületére válik mindannak a ki így gondolta, mind pedig annak, a ki ekképpen létrehozni segített!

Oh bár ez a tegnapi példátlanul példás egyetértés bocsátana mély gyökereket nemzeti életünk termőtalajába, hogy a mit most fenséges dolgok nagy érdekébből mindnyájan megtudtunk tenni: tennénk arra a jövőben is komoly kísérletet s szünnék meg már végre valahára az a nagy »átok«, a mely »megfogta a magyart,« »hogy az soha össze nem tart.«

Isten, népek sorsának nagy Istene! a ki eddig vész és viharban vezetéd nemzeti létünk drága rakományu hajóját, juttasd el végre a boldogságának csenkikötőjébe is ezt a te sokat szenvedett, és mind végig híven kitartott és rendíthetetlen nemzetedet, hogy békés viszonyok

függetlenség és boldogság szabad levegőjétől élesztve haladhasson a fejlődés útján mindig elébb-élebb.

Dr. Nagy Zsigmond.

Az ezredéves törvény megalkotása. A tegnapi képviselőházi ülés — mint vezércikkünkben is említve van — egyhangulag fogadta el a honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról szóló javaslatot.

Szerb György előadó a következőleg vezette be az ünnepi tény:

A képviselőház mai ülésének napirendjére kitűzött törvényjavaslat, melynek célja a magyar állam évezredes megalapításának és fennállásának emlékét örök időkre törvénybe iktatni, méltó formában fejezi ki a honalapítás nagy történeti tényének magasztosságát, úgy, hogy azt csak csökkentené, ha a javaslat bővebb indoklásába bocsátkoznám. (Helyeslés.) Ugyanezt leghelyesebben vélek cselekedni, ha tartózkodva a további indokolástól, a törvényjavaslatot a t. Háznak egyhangu elfogadásra ajánlom. (Általános helyeslés.)

Felolvassa ezután az előadó a millennium emlékének megünneplése tárgyában kiküldött orsz. bizottság jelentését, s ennek kapcsán a honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot, mely vezércikkünkben olvasható.

A Ház úgy általánosságban, mint részleteiben minden vita nélkül egyhangulag fogadta el a törvényjavaslatot s a szokásos elnöki enuncziációk után Szilágyi Dezső elnök a következőket mondotta:

T. Ház! a mai ülés napirendje ki van merítve, a Ház egyhangulag járt el ezen törvényjavaslat elfogadásánál s a honalapítás megünneplésére vonatkozó intézkedéseknél világos jelölést annak (Halljuk! Halljuk!), hogy a Ház az ország osztatlan érzelmét és akaratát juttatta kifejezésre és hogy a mint tud egyesülni a nemzet együttes és egységes érzelmeinek nyilvánításában a multunk iránti kegyelet kifejezésére nézve: meg fogja találni a jövő irányára nézve is az együttes erős akaratot és a közös törekvés módjait a nagy

nemzeti célok felé (általános éljenzés, a Ház tagjai felállanak), melyekre az elfogadott törvényjavaslat reá mutat. (Hosszantartó lelkes felkiáltások: Éljen a király!) — Az ülést bezárom.

Az ülés végződött délelőtt 11 óra 40 perczkor.

Tanügyi kérdések.*

Ha a politika az exigenciák tudománya, a tanügyi politika aligha más mint a kétes exigenciák (pardon, majd existenciák jött a tollamra!) kísérleti telepe, pedig ha valahol, úgy itt volna szükség öntudatra és biztosságra.

Ugyanezt a bizonytalanságot látom, ha burkoltan is kárhoztatva a Pallagi Gyula dr. tisztelt barátom cikkében is, amelynek — sajnos — csak kivonatot olvastam az *Őrálló*-ből.

A mai tanügyi állapotok megítélését mi véletlenül egy ponton szerzett tapasztalataink alapján ítéltük meg: mindössze egy év telt el a pozsonyi keres. akadémia egy tanzékéről Pallagi urnak lemondása és ugyan azon tanzékerek én általam elfoglalása között. E közös kiindulási pont kettőnk számára a közös tapasztalatokon, kívül eltérőket is kellett, hogy szolgáltatson mert a mi rá nézve előny volt, azt én mint hátrányt irhatom a magam számlájára, mert hiszen ha ott kezdődött akkor (amint hogy bizonyára kezdődött) valami jónak látszó, azonban a gyakorlatban csak ott s ott sem mindig bevégő dolog, azt én már mint meggyökerezettet találtam, amely az én ítéletemet az általános viszonyok tekintetében sokkal jobban befolyásolhatta, mint az övét, ki elég jókor észrevehette, vajjon beválik-e az intézmény min-

* A megszűnt *Őrálló*-ban olvastam ez év januárjában Pallagi Gyula dr. kisújszállási gimn. tanár urnak egy értekezés-kivonatát, annak vizsgálja ez a cikk Akik az ő közleményét nem ismerik, azok is követhetnek fogják eszméjét, — mert e sorokban majdnem az egész cikk idézve van szerzőjére való hivatkozással. Megtehettém volna — mondhatná valaki — hogy itt, más lap hasábjain, átdolgozva adjam ki, azonban mivel épen az eszmémet nem az enyém, hanem minden tárgyról csak a Pallagi dr. ur nézetei kapcsán beszéltek, — nem tartottam volna ildomos dolognak átdolgozni.

K. Gy.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

A bazilikánál.

Irta: Benedek János.

Fönn, a magasban, sziklabérczetön
Áll a dicső dóm s égbe nyúl merőn.
Az óriási márvány oszlopok
Között a felhők fátyla imbolyog;
Kéklő hegyeknek távolába
Ragyog hatalmas kúpulája;
S melynek fényen a nap sugára rezg:
Villog tetején a nagy érczkereszt.

A szem csak felve néz e büszke dómra,
Mely, mintha egy világnak öre volna,
Vagy Krisztusnak emelt diadalív,
Melynek láttára megdobb a szív.
Az egyszerű halász apostolok
Csoportja itt hő-márványból ragyog;
Mindenfelé fény, pompa csillog itt,
Tükragyogván az égnek csillagit.

A dóm körül most minden hallgatag;
Csak lenn a hullámok morajlanak,
Holott pompázva néz a vén Dunára
A herczegérek ifjú palotája.
Imára szól... s elhal az estharang...
Mely csend... csak néha tör fel földi hang:
— A kanonok gazdag udvarán
Csibéket öldös egy cselédleány.

Szerelmes beteg.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

— Irta: Rostkowicz Arthur. —

(Folytatás)

— Ne vigyen kísértetbe orvos ur — felelte a leány szomorúan.

— Amit mondtam, az mind igaz; sőt már rendbe is van minden. Csak azt kell mondania, hogy elfogadom.

— Hogyan, hát csakugyan megnyilt volna számomra a becsületesség útja?

— Nem is volt az elzarva soha. Meglássa, milyen boldog lesz meg. De miért is ne lehetne az, hiszen fiatal, szép; egy derék ember is akad majd, akinek megtetszik és feleségül veszi.

— Olyan lányokat, mint amilyen én is vagyok, nem szoktak feleségül venni a mult jök miatt.

— A mult az el van temetve, ezt nem kell tudni senkinek sem, leginkább pedig annak a derék embernek.

— És azt hiszi orvos ur, — szolt a leány könnyező szemekkel — hogy én a felesége tudnék lenni egy embernek anélkül, hogy elmondanám neki a multat? Oh! nem; mélyen sülyedtem ugyan, de annyira nyomorult mégsem vagyok, hogy ártatlanságot hazudjam akkor, midőn a gyalázat égeti az arczomat!
Az orvos meglepetten tekintett a leányra.

— Külömben nem fogok én férjhez men-

denütni, míg én csak belekerültem s usznom kellett volna az árral; — viszont én is tettem olyan tapasztalatokat, amelyekre neki nem volt alkalm, mert csak az én időmben születtek.

Pallagi ur panaszkodik azért, hogy a tiszántuli prot. tanáregyesület közgyűlése elmaradt, nem csak azért mert ennél fogva dolgozatát nem olvashatta fel (mely körülmény, megvallom, engem is a sajnálkozásra készítet), hanem főleg azért, mert az ily összejövetelek, a felszínen levő kérdések megbeszélése mindig fontos és sohasem felesleges dolgok. — Ugyanezen szempontból örül az orsz. középisk. tanáregyesület új vidéki köreinek is.

Eddig egyetértünk, engedje meg azonban t. barátom, hogy czikke kapcsán úgy azokra a kérdésekre, amelyeket ő felvetett, mint egyebekre nézve — bár nem épen neki felelve — én is ejtsek néhány szót.

Azt mondja Pallagi ur, hogy tanügyünknek erénye és büne a szabadság. Igaza van, a szabadság erénye a tanügynek, de az a szabadság, a melylyel ma bír, csak büne. — Midőn ezeket szóba hozom, emlékeztetnem kell a t. olvasót az *Őrálló* eddigi tanügyi közleményeire s mintegy felolvasottaknak véve, úgy tárgyalom az újabb felmerült s megbeszélte eszméket, mintha valamennyit idéztem volna czikkem elején, anélkül, hogy tényleg idézném őket.

A mai tanügyi állapotokat — különösen a középisk. tanügyről beszéltek, épen mini Pallagi ur — az *Őrálló* első évfolyamában én próbáltam összegezni akkor, midőn Eötvös brnak jellemzése közben programját világitottam meg. Az ottani programhoz jött Eötvös brnak az a fontos kijelentése, hogy ő a felekezeti iskoláknak nem ellensége, mert régi dolog, hogy különböző utakon haladva könynyebben találjuk meg az igazságot, mintha mindenkit egy járomba kényszerítünk... Jött utána az internátus és a számfelletti tanárság ténye a költségvetésben s a végrehajtott Wlassicsnak eszmetarlózata a tanügyi irodalom mindenféle vadvirágokkal tarkázott buzatábláiban, amely eszmék többé-kevésbé az életbe léptek, úgy-ahogy beváltak, egyetlen vezérfonal látszik — sajnos csak önkénytelenül — belőlük: a Pallagi ur kettős szabadsága.

Talán bizarrnak tetszik a gondolat, hogy a szabadságot tartsam tanügyünk erénynek,

ni soha — folytatta a leány. Akit szeretek, azé nem lehetek, oly magasan áll fölöttem, másé pedig nem leszek. Ha azt tennem, úgy becselenebb lennék, mint voltam, abból pedig már elég volt! Nekem nincsen már veszíteni valóm semmi. Akit szeretek, annak lennék a szeretője, a szolgálója is; hü maradnék hozzá, mint a kutya. Ha elkergetne magától, a térdeimen kusznék vissza, ha ütne-verte, a kezét csókolnám meg érte. De annak, akit nem szeretek, ha királyi korona ragyogna is a fején, nem tudnék még a felesége se lenni!

IV.

Egy héti nem jött az orvos; az ápolónő azt mondotta, hogy szabadságra utazott az édes anyjához. A betegnek úgy tűnt fel, mintha az a hét sohasem múlta el; óráról-órara számította az időt. Most tudta csak, hogy milyen nehezére esik még a távollét gondolata is.

Végre elmúlt a hét nap, s az orvos katonai pontossággal a kórházba úgy is jelent meg. Első dolga az volt, hogy a beteget látogassa meg. A beteg már fenn volt, mikor a szobába lépett.

— Hogy merete az ágyat elhagyni az én engedelmem nélkül? — mondta az orvos tréfás haraggal. Az ilyesmit én nem engedtem volna meg.

— De már ugyis egészséges vagyok — ellenkezett a leány.

— Az én beleegyezésem nélkül? No ez hallatlan vakmerőség! — folytatta az orvos nevetve. No de ez egyszer megbocsátok, mert

mikor egyuttal azt is kijelentem, hogy a közoktatás államosságát elsőrendű állami szükségnek tartom. Pedig e kettő nemcsak, hogy összefér, hanem egyedül fér össze az én gondolatomban. Az én ideálom a középiskolákban egy az Eötvös báróval, a ki kimondta azt, hogy a középiskola formája mellékes, a fő, hogy jó legyen, ennek pedig első kelléke a jó tanár, azonban nem viszem előttem, mint Zsoldos Benőtől olvashattuk helytelenül, hogy ma már azt mondják, hogy a jó tanár a rossz rendszeren is kifog. Erről csak a mai viszonyok közt lehet beszélni, a mikor fennállnak ugyan az autonóm iskolák mindenik abban találja autonómiája legfőbb bizonyítékát, hogy külön tantervet alkot, — amelyet ráoktrojál a tanároknak, ha aztán megszorulnak pénz dolgában, államsegélyt kérnek; igen, de ezzel együtt jár az állami tanterv, a tanár pedig, aki

Megszokta a rendszer jármát,
Akár a szárazalmi ló,

mint Endrődi éneklő róla, nem tudja beletámasztani magát az új rendszerbe, mert az új jármó neki, pedig fiatalon is nehéz megszokni az elsőt is nem idős korban egy másikat. — Itt csakugyan nem sokat ér a jó tanár ha rossz a rendszer, hanem igenis, adjunk szabadságot s legyen az alap egy, de a részleteket bizzuk a tanárra. Én olyannak képzelem a kötelező részét a középiskolai tantervnek, amely pl. a mai összes tantervekben megegyezik, míg azokat, amelyek ma egy-egy külön rendszert képeznek, a tanár saját beállítására bízom, hogy kiegészítse, belőle a saját pedagógiai készsége, tapasztalata segítségével a részleteket.

Teszem azt: az állami tanterv azt rendel, hogy a magyar nyelvből a IV. osztályban az írásművek külső technikáját, a stílus sajátosságait, az V-ben a belsőt, a szerkesztését sajátítsa el a tanuló mindkettőt általában, a VI-ban a prózát, a VII-ben a költői műfajok különös elmelete a tárgy, míg a VIII-ban az irodalomtörténet. S ezt minden állami és államilag segélyezett autonóm iskolában így kell végrehajtani, ledarálni, mert a tanterv parancsolja. Sárospatakon pedig azt tapasztaltam, hogy a poetikából a rendszeres verstant már az V-ikban a kisebb műfajokat a VI-ban tanulják, a stilisztika és retorika mellett hogy így a VII-ben idő jusson a magyar irodalom-

történet ismertetésére 1820-ig. S mennyi idő minden osztályban! A rendes tanórákon az elmélet és kikerdezés mellett idő jut egész eposzok, drámák, a régi magyar nyelvemlékek és költészeti maradványok egészben való felolvasására, közvetlen tárgyalására! Vajjon nem volna-e helyes, ha az efféle eltéréseket az államnál is alkalmazná az a tanár, aki helyesnek tartja?

Hogy pedig a szabadság anarchiává ne fajuljon, arra nézve az volna véleményem, hogy az országos középiskolai tanáregyesület olyan kapcsolatba kellene hozni a kormányval, mint pl. az új szervezet a közoktatási tanácsot. Legyen ez az egyesület mintegy Magyarország tanügyi törvényhatóságának képviselője, a parlamentet a közoktatási tanács, a főispánok évi gyűlését az egyesület választmányja képezze. A mit a kormány tervez, öntse formába a közoktatási tanács, miután az összes törvényhatóságok, azaz a vidéki körök kifejezik a dologról véleményüket, az alapot tegyék törvénybe, az alapra építendő mű általános vázlatát készítse el a tanács. Rendelje el kötelezőleg a kormány (emlitem már, hogy a közoktatás államossága eszmém alapja!), a részleteket bizzuk a tanári körökre, a melyek lennének kerületiek — egy-egy főigazgatóság területére kiterjedők, — a főigazgatóságok természetesen megszaporítanám legalább 20-ra vagy 24-re, a mely reform egy a felügyelet, a kerületi körök, — mint a tanári előléptetés szempontjából idestova úgy is be kell hogy következzenek, — helyiek, a melyek egy-egy város középisk. tanári karát foglalják kötelezőleg — belépés és alkalmazkodás tekintetében egyaránt — magukban.

A kerületi körök, mint a melyek területe legnagyobb részét magában foglalja az iskolaváltoztatások hullámtérét, elhatároznák teszem azt a fenti változatok valamelyikét s ez kötelező volna a főigazg. kör összes középiskoláira mindaddig, míg a reformot megkezdő tanuló a gimnáziumot el nem végzik; ha a tapasztalat változásra készíti a kört, annak életbelépése fokozatosan osztályonként és évenként történjen. A tanáregyesület közlönyre hivatalos lapja volna minden körnek, ezeknek minden üléséről kimerítően tudósítana, közölné a főigazgatói, érettségi vizsgálati biztosi, közoktatási tanácsosi jelentéseket, hogy aztán a kerületi körök megállapodásai keretében végrehajtható változtatásokat a helyi körök

ugyanazon hely középiskoláira, az iskolaszékek a saját utózatuk tanáraitra kötelezőleg megtehessek.

Szóval a vezetés központosítva volna az egész vonalon, a melylyel együtt a legnagyobb önkormányzati szabadság járna együtt. Ez volna az az erény, mely a szorgalommal párosulva létrehozhatná azt a földi jót, a mely felett a sorsnak, mi a kormányok változásában nyilvánul, nem lenne semmi hatalma.

Olyanféle önkormányzatot létesítene ez a reform a tanügyi életben, mint az egyházi téren pl. a protestáns egyházak autonómiája, mindössze annyival volna kisebb, hogy míg ott a zsinatok maguk hozzák a törvényeket, itt a közoktatási tanács csak javaslatot készítene a kormány számára. Minden felettes hatóság csak felügyelő és ellenőrző közege volna az államhatalomnak s megszűnnék a bürokratikus szellem a tanításban, mely a betűhöz ragaszkodik, pedig egyéb baja sem volt a mi közoktatásunknak, vezetés és tanítás tekintetében egyaránt, hogy csak hangoztatták a tételt: a betű öl, a tudomány megelevenít, de maguk soha sem követték.

Mert mi az eredménye a mai rendszernek? Tapa-ztalásból beszélnek, tanuul éppen Pallagi urra hivatkozhatom, hogy azt az intézetet, a melyben mind a ketten tanítani próbáltunk, mennyiben tette kiválónak a pedantéria rendszerét, a mely pedig ottan tizparancsolat? Kérdelem Pallagi urtól s kérdelem mindenkitől, a ki ismeri a béközött lábu tanári karok speciesét: vajjon végre tudták-e hajtani? Annyira nem, hogy épen az említett intézetben van meghonosítva a tanulóvezeték rendszere, a melyeken a tanár kilép a köthurnusból, s mikor a nyomtatott szabályok spanyol csizmája nem szorítja a lábát, maga is szabadabban lélekliz s önkéntelenül belehajítja a diákot abba a már mind sürűbb hibába, hogy nem hisz a tanári tekintélyben s csak a büntetéstől való félelem tartja meg annyira a mennyire a fegyelem korlátai között...

Nem hiszem, hogy volna a mai tanári karban olyan ember, a ki igaz lélekkel mernő állítani, hogy egy a priori felállított tervet a tanulólag átlagával szemben kielégítő eredménynyel bírva keresztül vinni. De ma a tanterv megvan, attól rendszeresen eltérni nem lehet, a módszert az utasítás szabályozza, az eredmény tehát csakis az lehet, hogy esetről-

hiszen magam vagyok a hibás. Hanem egy jó hírt is hoztam; itt van ni, olvassa.

Egy levél volt, melyben Sarmány Dénes tudatja vele, hogy ajánlatát elfogadja, s minden percében várja.

— Micsoda ajánlat lehet az?

— Nem emlékszik már rá? A kis gyermekem melle, amit multkor mondtam.

— Hát csakugyan igaz volna? .. Oh! milyen boldoggá tett engem az orvos ur! — mondta a lány könyező szemekkel. Mivel hálálhatom én azt meg?

— Azzal, hogy azon az uton marad, a melyet maga elé tűzött — felelte a fiatal orvos komoly, ünnepélyes hangon. Holnap egészségesen, üdén, frissen, szívből és lélekben nemesedve, hagyja el ezt a szomorú helyet, a hova beteg, sápadtan, szívből és lélekben összetörve, mint a sárba dobott virág, nem meggyógyulni, hanem meghalni jött. Holnap elmegy innen, visszatér a nagyvilágba szomorú tapasztalatokkal gazdagon. Nincs senkije sem, ki segélyére lenne, se rokona, se barátja, no hát én leszek az is. Remélem, nem utasítja vissza a baráti kezét?

— Az isten áldja meg az orvos urat azért a sok jóért, a mit velem tett; én soha sem hálálhatom meg azt — zokog a leány s megragadva a feleje nyújtott kezét hirtelen megcsókolta. — Nem érdemeltem én ezt meg!

Az orvos megindult hangon válaszolt.

— Eddig csak az orvosom voltam, s csak a beteget láttam mindig magam előtt. A mit tettem, azt hivatásszerű kötelességből tettem.

Ezután nem lesz szüksége az orvosra, de igen az emberre, a barátira. A milyen rossz orvosom voltam, leszok olyan barátja is, ha elfogad. Ha valamikor szüksége lesz reám, csak írjon néhány sort és én azonnal rendelkezésére állok. Holnap el fog utazni Sarmány falvára, s engem minden hónapban értesíteni fog sorsa felől. Megteszi?

— Már holnap kell elhagynom a kórházat?

— Mentől hamarabb, annál jobb.

— De mégis...

Tovább nem mondhatta a fuldokló zokogástól. Az orvos azt hitte, hogy örömebe sir, pedig azok a fájdalom könnyei voltak.

Csendesen kiosont a szobából, úgy hogy a leány észre sem vette. Odakünn ő is megtörölte a szemét. Bizonyosan egy porszemecske esett belé.

Künn csendesen hullott a hideg tavaszi eső. Az égen barna fellegek karikáztak. Az éles szél az ablaktáblához csapdosta a kövér vízcseppeket.

A leány felrezzent. Homlokához kapott, mintha gondolkozni akarna, majd csendesen kezdett beszélni önmagával.

— Tehát már holnap el kell mennem innen, hogy az új életet megkezdjem. Ő barátom akar lenni ezután is, de mégis elküld egy idegen helyre, hogy ne lehessenek a közelében... Nem, nem; az ő szándéka tiszta és világos. Azért küld el innen, mert itt ismernek; tudják, hogy mi voltam. — A további szegénykezéstől akar megmenteni. Nem is sejtí, hogy őt szeretem.

Künn a szél megrázta az ablaktáblákat, majd a sivitó hang egy panaszos jajgatással változott.

— Nem megyek el, nem tudok elmenni, ebből a városból. Itt akarok maradni, hogy legalább néha-néha láthassam, vagy legalább azon tudatban lehessenek, hogy ő is itt van. Jobban szeretem, mintsem gondoltam volna; jobban szeretem az életemnél, az üdvösségemnél! Mi örömem lenne további életemben, ha még nem is láthatnám? Honnan meritek erőt a becsületes életre, ha nem tekinthetnék néha a szemébe, ha nem hallanám szavát, ha nem érezném a kezelemben erős karját, melylyel a posványból kiragadott?

Odarokadt az ágyra, s kimeresztett szemekkel nézett az ablakra, melyen szétfutottak a ráhulló esőcseppek. És amint így nézett maga elé, egy gondolat csikázott agyán kekeresztül.

Meghalni? Akkor nem kell eltávoloznia innen, itt hal meg a szeretett férfi lábai előtt mint a hűséges kutya, még az utolsó lehetével a lába nyomát csókolva.

Ezt gondolta a bűnös virág.

Ti becsületes asszonyok, kik a házasság rablánczán (mert rabláncz az, még ha rózsából van is fonva) ismertétek meg a szerelmet, tudjátok-e mit tesz az, szeretni örülten a viszontszerelem reménye nélkül?

(Vége köv.)

esetre tér el tőle, kikölkentve a kerékvágásból akár kolera, akár saját betegség, sőt sokszor még kisebb bajok által, nem is számítva a legnagyobbat: az osztályok képzettségének ingadozó voltát. Legyen az a tanár bármilyen módon képzett, a rendszer járma mindig a nyakán marad s ha a kerékvágásba visszatérnie már nem lehet, csak kapkodás lesz az eredmény, mert a mi esetleg elmarad, a következő év kiszabott anyaga nem engedi ki-pótolni.

Ezzel a rendszerrel lehetne megoldani a tanárképzés kérdését is. Pallagi ur — épen mint én — nagyon helyesli a budapesti tanárjelölt-internátust, azt kívánja, hogy addig is, míg a prot. egyetem minden kívánalomnak megfelelően létesülhet: a protestánsok állítanak internátust a budapesti egyetem mellett, hogy a prot. szellemet beleveveljük a leendő prot. tanári karba. Ez az ő nézete, a ki a prot. iskolákat fenntartani kívánja; az enyém az államosítás; de álljunk a mai helyzet állaspontjára s vizsgáljuk meg e kérdést.

A prot. egyetem mindaddig, míg prot. iskolák lesznek, nemcsak lehetséges, de szükséges is. Addig, míg a közoktatás teljes államosítása bekövetkezik, a prot. iskolák éppen mintái annak az autonómiának, a melyre e sorok a figyelmet felhívni óhajtnak, természetesen tehát, hogy azoknak fejlesztését én is óhajtom. A fejlesztés eszközeül Pallagi ur az egyetem mellett fennálló internátusokat ajánlja.

Kérdem: vajjon mely egyetemek mellett? A kolozsvári mellett már van. Megfelel-e céljának? Alig hiszem. Nem pedig azért, mert a kolozsvári egyetem állami intézmény, amelyben nem prot. szellemet szívnak magukba a tanárjelöltek, ennek elérésére az internátus theologiai tanári testülete és szelleme kíván szolgálni, de vajjon nem lesz-e a két irányuképesnek egy harmadik a következése, mely lehet eredményében jó vagy rossz, de semmi esetre sem prot. szellemű. A budapesti egyetemenél a helynél fogva, de a város folytán is, még inkább így lesz.

Keveset ismertem közülök, de fel nem merem vetni a kérdést, hogy minden pietista eszméramlat és befolyásolás, felekezet szerint való egyesületi alakulás ellenére meg van-e a Budapesten végzett theol. ifjakban az a szellem, a mely eddig a prot. papnak disse volt? Feleljenek rá azok, akik jobban ismerik őket; de a kérdést én is fel merem vetni.

Igen, legyen prot. egyetem, mely nevével, tanáraival, azok tanaival egyaránt hirdesse a prot. szellemet mindaddig, míg a közoktatás teljes államosítása nevével meg nem fosztja; de legyen ez az államosítás olyan irányu, mely meghagyja az egyetemenk ép úgy, mint a közepiskoláknak eddigi szabadságát, sőt adja meg azoknak is, a melyek ma még nem élvezik, legyen a magyar tanügy igazán a tanároké, legyen a vezére a szabadság, akkor az nem bűn lesz, hanem kizárólag erény.

De Pallagi ur épen azt kifogásolja az új irányban, hogy csak a jövődó tanári karra van tekintettel, a maiaknak alig van is belőle haszna. Az én tervem megfelel erre is. A tanári körök gyűlései úgy helyenkint, mint kerületenkint kitűnő alkalmas a tanárok tovább képzésére úgy a gyűlés alkalmából tartandó külön előadások, mint a kerületek székhelyén rendezendő szünidei kurzusok szempontjából. A megoldás nagyon könnyű. Ma is van elég kitűnő tanárunk, a számszerűtlen intézménye a fejlődést allandóvá teendő, az így nyert erőket a kerületek székhelyein kell alkalmazni s kötelezővé tenni, hogy külön díjért, a mi mindenestre kevesebbe kerülne, mint a mai budapesti tanfolyamok — vezetői legyenek a kurzusoknak. Az ilyen főkegyetemek egyenes kezdeményezői volnának a Pallagi ur proponálta s a magam részéről is helyeselt vidéki szabad liceumoknak. Erről különben majd más alkalommal.

Fejezzem be azzal, a mivel kezdtem. Pallagi ur sajnálja, hogy a tiszántuli prot. tanáregyesület nem tartott közgyűlést; én is sajnálom, de csak azért, mert ez is tanügyi összejövetel lett volna: de ne vegye rossz néven a t. egyesület, én csak örülnék neki, ha

nem is volna több, hanem alakulna helyette egy országos prot. tanáregyesület, ha már ilyennek egyáltalában lennie kell. Mert én minden olyan dolgot helyteleníték, a mely részletkérdést old meg, mikor az egésznek, megoldásához sem kellene nagyobb erő, csak jóakarát.

A mai viszonyok közt pedig egy országos prot. tanáregyesület egyenesen közszükség mert az megvalósíthatja a maga körében azt az egyöntetű s mégis szabad rendszert, a melyet e szerény igényű sorokban kifejtettem. Ez az egyesület könnyen hozhatná magát olyan kapcsolatba a prot. egyházak egyetemes gyűléseivel, mint a melyt én az országosokak a kormányval tervezek. Az ő közoktatási tanácsa az egyetemes tanügyi bizottság volna, mely az autonóm jogkörben döntő véleményt mondana minden olyan kérdésben, melynek elhatározása az egyes. gyűlések körébe tartozik, míg a kerületi vagy helyi körök és iskolaszékek a közvéleményt formálják egyrészt, a végrehajtás kérdéseit vitatják meg és határoznak el kötelezőleg másrészt. Az én tervem teljesen beilleszthető a prot. egyházak autonómiájába, sőt mintáját épen ezen autonómiának az egyházi téren követett végrehajtása képezi.

Akarjátok, prot. tanárok s meg lesz az országoshoz is a minta s a tettek lesz a dicsőség, hogy megtaláltatok az igaz utat . . .

Kohányi Gyula.

Színház és zene.

Dolovai nábob leánya. Tegnap teljesen üres ház nézte végig a Dolovai nábob leányát, mely a pótseasonban már 3-szor került színpadra. A szereplők, habár némi kedvetlenség volt rajtuk észrevehető, a szokott jók voltak. Könyves, ki Tarján Gidát már határozottabban játszotta, bebizonyította, hogy Tarjánnak a vidéken egyik legkiválóbb és leghivatottabb kreaója. Egész este csupán ő és Abrai Aranka (Jób Vilma) részesültek tapsban. Kápolnay, dacára annak, hogy tegnap sokkal kedvesebb és hajszabb volt, mint először, mégis a harmadik felvonásban nyílt színen a multkor kapott tapsvihart, tegnap elmaradt. Rózsahegyí kitűnő Búcsúját már ismeretes. Makó Aida (Doma-háznő) igen értelesen játszott. Haday, Hevesy és Szathmáry nem játszottak rosszul.

Galyassy Paula és Rózsahegyí Kálmán bucsuja. Szintársulatunk e két kiváló tagja, a kik három éven keresztül voltak kedvelt tagjai a debreczeni szintársulatnak e hó 28-án a „Telen” című népszínműben vesznek bucsút közönségünkötől. G a l y a s s y Paulát mélyen sajnálhatja a debreczeni közönség, mert városunk szülötte, itt nevelkedett szemüök előtt, itt nőtt ki olyan színésznévé, hogy ma már bármilyen publikum előtt csak hírnevet és dicsőséget szerezne szülővárosa közönségének. R ó z s a h e g y í Kálmánt pedig, a ki szintén itt kezdte pályáját, hogy mennyire megszerette a mi közönségünk, azt szükségtelen bizonyítanunk. Három évi itt működése alatt elhalmozta őt szeretetével s ennek nem egyszer nyíltan is adott kifejezést. Mint halljuk, városuk előkelő társaságaiban mozgalom indult meg aziránt, hogy a két kiváló tag bucsufel-leptét ünnepélyessé varázsolják.

Otrokocsi Vég Vilma szerződése. — Mint K o m j a t h y János szinigazgatótól értesülünk, Otrokocsi V é g h Vilma kisasszonyt, a ki az ideai színi szezonban a debreczeni színpadon vendég szerepelt s a közönség osztatlan tetszését sikerült kinyernie, a téli szezonra társulatához szerződtette. Csak örülni tudunk Komjáthy szinigazgató ez újabb sikerült szerződésének.

Ujdonságok.

* **A millennium megünneplése Debreczenben.** Debreczen város közönsége, mely hazafias ünnepélyek megülésében az első szokott lenni, — a millennium megünnepléséhez

lelkesen készül. Hajdumegye és Debreczen város törvényhatósági bizottságai május hó 10-én tartják millenniumi diszközgyűléseket. Ezt megelőzőleg egy a törvényhatóságok, mint az összes állami hivatalok tisztikarai résztvesznek az ev. ref. templomban, róm. kath. templomban és izraelita imaházban tartandó isteni tiszteleten. A diszközgyűlés után bankett lesz a Bika-szálló disztermébe. Délután avatják fel a debreczeni hölgyek millenniumi lobogólyát a Dobos-pavillonban, melynek ünnepélyes aktusánál az összes állami és közigazgatási tisztikarok jelen lesznek. Először úgy volt tervezve, hogy tizedikén délután nagy népünneplést rendez a város, de most elállottak ettől a tervtől. A bankett ugyanis, mely két óraker kezdődik, annyi időt venne igénybe, hogy az ott jelen levők nem vehetnének részt a népünneplésen. Így tehát a nép ünneplés 10-ről elmarad, hanem a helyett 17-én fogják megtartani. Az egészet nagy alapokra fektetik, úgy hogy olyan imponáns népünneplés még nem volt Debreczenben, mint ez lesz, Délután két óra már az összes egyesületek és társulatok saját zászlaik alatt összegyűlekeznek a városháza előtti téren és onnan lesz az indulás ki a nagyerdőre zenésző mellett. A népünneplésre belépti díj nem lesz, részt vehet az oltani mulatságon mindenki. A város gondoskodni fog oszonáról és mindenféle szórakoztató mulatságról, a melyek emlékezetessé tehetik május 17-et a nép előtt.

* **Debreczen tájékoztató kézikönyve** cím alatt Schwarz Imre a „Debreczeni Lapok” kiadó tulajdonosa kladásában, hirlapírók szerkesztése mellett egy Debreczeni kalauz fog megjelenni Debreczen nevezetességeit ábrázoló képekkel és Debreczen terképével. Tartalmazni fogja: Debreczen történetét, Debreczen összes hatóságának, intézeteinek, egyleteinek, iskoláinak, színházainak, szobrainak, templomainak, nyilvános épületeinek, stb. betűsoros jegyzékét. — Debreczen utcáinak jegyzékét oly módon, hogy azok kezdete és vége, a házszám az érintkezési pontokat adja meg. Debreczen környékét és kiránduló helyeit. A közlekedési vállalatok, mint bérkocsik, teherszállítók, lovasut, helyi érdekű vasut, közszolgák, viteldíjait, illetve díjzabásait. Orvosok gyárosok, iparosok és kereskedők stb. címeit.

* **A kőbányai sertéspiacz elhelyezése.** Illetékes helyről, ugyszólván közvetlenül mondható helyi forrásból merítjük a következő rendkívül nagyfontosságú hírt, a melyről tudósítónk a következőkben értesít bennünket: A földmivélsügyi kormány újból foglalkozik a sertésvész folytonos terjedésének következtében, annak meggátlása céljából a kőbányai sertéspiacz elhelyezésének ügyével. A mennyiben pedig e kérdésben a szakvélemények odairányulnak, hogy a sertéskereskedelmi koncentrációt megbolygatni, helyes és czelszerű nem volna s ott a mennyiben a kőbányai sertéspiacz már annyira inficizálva van, hogy azon segíteni csak a legnagyobb áldozatok arán lehetne és amennyiben a meglevő sertéspiacz kiterjesztése és megnagyobbítása csak a főváros felé lenne eszközölhető a mely közegészségügyi tekintetektől sem engedhető meg a földmivélsügyi kormány kebelében tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a kőbányai sertéshizlaló telep a Csepel-szigetre lenne átteendő s ott a fokozott követelményeknek megfelelő berendezéssel lenne felállítva az országának eme főfontosságú piacza. Közforgalmi, köz- és állategészségi tekintetek feltétlenül jóváhagyják a kőbányai sertéspiacznak a Csepel-szigetre leendő áthelyezését és azt hiszik, hogy a kormány aránylag kevés áldozattal képes leendő a velünk szövetségben lévő idegen államokkal kötött egészségügyi konvenciók értelmében támasztható legmesszebbmenő követelményeknek is eleget tenni. — Nem tudjuk, ha vajjon a biharmegyei és a Debreczen környékbeli gazdaközönség kebelében megindított azon mozgalom, mely Budapesten, vagy annak környékén az új sertéspiacz felállítását czélozza, kapcsolatos-e azon törekvéssel, melyet fentebb jeleztünk. A gazdaközönség ezen most említett mozgalomról — kapcsolatosan e tárggyal — annyit még megemlíthetünk, hogy a b i h a r m e g y e i és D e b r e c z e n k ö r

nyékbeli sertés tenyésztők és közbirtokosok már eddig is oly szép számú aláírásokat eszközöltek, hogy ezen, a gazdák által tervezett házalókban mintegy 15.000 db sertés beállítása biztosítva van. Úgy tudjuk, hogy legközelebb a debr. gazd. egyesület is fog e kérdéssel foglalkozni, mire nézve eleve is felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét, már csak azon oknál fogva is, hogy tájékozva legyenek minden oly mozgalomról, mely városunk érdekét közvetlenül érinti.

A debreczeni kiállító tárgyai — mint közvetlen és a legmegbízhatóbb forrásból értesülünk, most vannak rendezés alatt s az elterjedt ellenkező hírekkel szemben fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a debreczeni kerületi kiállítási bizottság által bejelentett tárgyak május 2-ára elrendezve lesznek, dacára annak, hogy a kiállításnak május 2-án való megnyitása roppant nehéz s égekbe ütközött s már-már az utóbbi hetekben uralkodott kedvezőtlen időjárás miatt, magok az intéző körök is azt hiték, hogy a megnyitás lehetetlen lesz. A rossz időjárás hozzávetőleg számítás szerint mintegy 80.000 forint kárt okozott a kiállítási épületekben, — azonkívül hátráltatta a kiállítás területén levő utak kiépítését. Ezen óriási károk helyrehozására a folyó hétre 25.000 munkást rendeltek fel a vidékről. Nagy baj volt és igen hátráltatta a gyors elkészülést a kiállítási tárgyak összetörődése. Mintegy 200.000 tárgy várt elhelyezésre, azonban a kiállítási igazgatóság ügybuzgalma és szakavatottsága és összetörődést rövid idő alatt elrendezte, úgy hogy most már a kiállítás megnyitásának semmi sem áll útjában. A kiállítás területén már napok óta fent időzik Grünwald József a debreczeni kereskedelmi és iparkamara fogalmazója s szorgalmasan dolgozik a debreczeni kiállító tárgyaitak elhelyezésén.

*** Időjárás** április 21. r. 7 órakor. A nyomási különbségek Európaszerte kicsinyek. Általában a légnomás északon magasabb, mint délen. Az idő Kelet-Európában inkább derült, nyugaton többé-kevésbé felkős. Eső volt a német partvidéken, továbbá az Alpések és a Kárpátok környékén. — A hőmérséklet Közép-Európában kissé süllyedt. Hazánk időjárásában nincs lényeges változás, a mennyiben változó felhőzet és közel normális hőmérséklet mellett egyes tájakon eső volt, főleg az Alföldön és Arad, Nagylak környékén zivata kíséretében.

Időjelzés április 22-re: változó felhőzet, enyhe, helyenként csapadék, zivatar.

x Az ezredévi országos kiállítás ideje alatt majustól novemberig Budapesten, a központban egy csinosan burorozott szoba 3 esetleg 4 személy részére kiadó. A házig lóvonat és villamos összeköttetés. Megkereső levelek: Tyroler Samuelhez Budapest, Károly Körut 9 III. udvar 1-ső emelet, intézendők.

Táviratok,

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, április 21.

Ülés kezdete $\frac{1}{2}$ 11 órakor.

Elnök Szilágyi Dezső.

Kormány részéről jelen vannak: Bánffy br., Daniel, Wlassics.

Napirenden van a magyar állam ezer éves fennállása alkalmából létesítendő alkotásokról szóló törvényjavaslat, melyet a pénzügyi bizottság nevében Hegedűs Sándor előadó képvisel.

Ugron Gábor hatalmas beszédben fejt ki, hogy milyen kellemetlen és fájdalmas érzéseket keltett minden magyar szívében az a tény, hogy a király nem vesz részt a millenáris diszülésen, holott Zágráb diszülésén és más jótékonyági üléseken is részt vett. Régi időben rendszeren megjelentek kiályaik az országgyűlésen. Az hiszi, mert mást nem is

hihet, hogy ő felsége elmaradása a kormány hibája, a mely pártcélokra akarja az ünnepeket felhasználni. Felvilágosítást kér a szépművészeti muzeum ügyében is.

Bánffy báró szerint a király oly mértékben részt vesz a nemzet ünnepében, milyent semmi más nemzetnél példát nem találni. A tegnapi elfogadott javaslatban fényesen dokumentálta együttérzését a nemzettel.

Utána Hegedűs mondott záróbeszédet. Részleteknél Wlassics kultuszminiszter felel Ugronnak a szépművészeti muzeum ügyében **Pulszkynál 56.000 forint hiányt konstataáltak**, a melyet azonban Pulszky Ágost már megfizetett.

A javaslat többi pontjait vita nélkül elfogadták.

Az ülés vége fél 12 órakor.

Fejérváry legújabb afférje.

Budapest ápr. 22 (A «Debr.» ered. táv.) Fejérváry br. tegnap Bernáth Béla orsz. képviselőnek, midőn ez egy ukta számát kérdezte tőle, azt felelte: »Tessék miniszter urhoz fordulni, az a ti emberetek!» Ezért Bernáth ma provokáltatta a minisztert Szederkényi Nándor és Okolicsányi László képviselők által. Fejérváry br. délután nevezi meg segédeit,

Az egyetemes ref. konvent.

— Első nap. —

Az egyetemes ref. konvent tegnap délelőtt 10 órakor kezdte meg üléseit a Lónyai utcai főgimnázium dísztermében.

A konvent több fontos egyházi és iskolai ügyben van hivatva határozatot hozni s különösen nagy várakozással néznek a reformátusok az egyháznak adandó államsegélyügy tárgyalása elé, mely már tegnap megkezdődött. Fontos tárgya továbbá a konventnek az említett ügyvel kapcsolatban levő erdélyi egyházkerületi felterjesztés, a mely a részleges államsegélynek az eddigtilt eltérő módon való kiosztását indítványozza.

Nem kevésbé fontos az ev. ref. egyetemes tanügyi bizottság újra szervezésének ügye, a melyet szintén a konvent van hivatva megoldani. Erre nézve különben már megtették az előmunkálatok. Nagy várakozással néz a konvent az erdélyi egyházkerület emlékiratának tárgyalása elé, a mely emlékiratot az egyházkerület az egyházpolitikai törvények életbeléptetése következtében előállított anyagi veszteségnek kárpótlása végett terjesztett be. Az egyházkerület az emlékiratban összegezi azt a veszteséget, a mely a polgári házasság életbeléptetésével és az egyházassági judikatura megszüntetésével az erdélyi egyházkerületet érte. Ez összeg pénzben kifejezve 22,540 frtra rug.

Az emlékiratot Szász Domokos püspök terjeszti pártolólaga a konvent elé.

Szép momentuma volt a tegnapi ülésnek az, mikor Kun Bertalan püspök millenniumi imát mondott, a melyet a jelen voltak állva hallgattak végig.

Jelen voltak: A dunamelléki egyházkerületből: Szász Károly püspök, Baksay Sándor kun-szent-miklósi lelkész, Kovács Albert budapesti teológiai tanár, Szilassy Aladár főgondnokhelyettes, Karap Ferencz nyug. legf. itélőszéki bíró, Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke, Vécsey Tamás. A dunántúli egyházkerületből: Antal Gábor püspök, Tisza Kálmán főgondnok, Csiki Lajos esperes, Körmeny Sándor szerdahelyi lelkész, Daranyi Ignác földművelésügyi miniszter, Véghelyi Dezső alispán.

Az erdélyi egyházkerületből: Szász Domokos püspök, br. Bánffy Dezső miniszterelnök, Bartha Lajos esperes, Deési Gyula esperes, Szász Gerő esperes, Kolozsvári Sándor egyet. tanár, Parád Kálmán főgimn. tanár, Sibó Lajos orsz. képviselő.

A tiszáninneni egyházkerületből: Kun Bertalan püspök: báró Vay Béla, a főr. alel-

nöke, Fejes István esperes, Radácsy György teológiai tanár, Mocsáry Lajos, Dókus Ernő orsz. képviselő.

A tiszántúli egyházkerületből: Kiss Áron püspök, Szabó János esperes, Széll Kálmán, Kiss Albert orsz. képviselők, Tóth Samuel debr. teológiai tanár, gróf Dégenfeld József főispán, főgondnokhelyettes György Endre.

Az elnöki tisztet egyházi részről Kun Bertalan püspök, világi részről pedig Tisza Kálmán töltötte be.

Az ülést Kun Bertalan püspök a következő imával nyitotta meg:

Örökké való Isten, édes Atyánk! Élénkebb örömmel, fokozottabb munkakedvvel, mint valaha, egyszermind szent vallásunk iránt lángolóbb szerelemmel gyűltünk össze ez alkalommal a közmunkásság oltárához, hogy mielőtt megkezdendők szent országod építésének nagy munkáját, melyre a Krisztusban kijelentett evangéliumi hit kötelez benünket, emlékezzünk meg a legmélyebb hálával azon csodával határos dolgokról, melyeket édes magyar hazánk és nemzetünk ezredéves fennállásának változatos történeteiben, jó és balsorsában velünk kegyelmesen cselekedtet és a melyeknek hirdetésére hála és örömmünnet készül szentelni ez idő szerint az egész magyar nemzet.

Gyöngé, szerény ugyan ez a mi örömhagunk, a milliók ajkairól felhangzó örömeink ama dicsőítő himnuszához képest, a mely Kárpátoktól Adriáig száll e napokban szent egeid felé; de boldog a n hisszük, hogy beillik a közös örömeink harmóniájába, mert legtisztább kifejezése ez egy hitéhez hű s honszerelmében sohasem ingadozó hitfelekezettek.

Vedd kedvesen azért jó Atyánk Téged szívből áldó fohászunknak igaz honszeretet sugalta ömledéseit s hallgass meg kegyelmesen, míg Veled édes magyar hazánkra kiárasztott áldásaidról s ezek mellett a reánk mért megpróbáltatásokról is megemlékezünk!

Egy ezredév, mely hazánk megalapítása óta a multak tengerébe alászallva, oly nagy idő a mi véges elménk előtt, hogy ennek hazánkat, nemzetünket érintett történeteit csak egyes vonásaiban foghatjuk fel; az egésznek emlékezőte mint valamely fényes homályban ködkép lebeg előttünk. De a mit e képről leolvashatunk, oh, már az is irántunk való hártalan szeretetednek bizonyosága. Fajunk megszorodása, őseink kalandos vandoreletmódjáról a társadalmi mivelődés terére való átlépésünk, a keresztényen hit szelidebb világa, tisztább és nemesebb erkölcsök meghonosodása jutott Tetőled kegyelmes osztályrészünkül. A szelidebb erkölcsök, nemesebb szokások s mivelődési hajlamok mellett a tudomány, szép izlés, művészet, földművelés és mesterséget hódító ereje előtt való meghódolás, általában a mai társadalmi, családi, egyházi viszonyok, melyek a föld színén lakó műveltebb népek sorába emelnek bennünket, — mind, mind a Te irántunk való szeretetednek, hatalmadnak s je és balsorsban behizonyított dajkáló erődnök csodálatos munkája s arra utalnak minket, hogy a beállott új ezredben is egész életünkben, nemzeti törekvésünkben küzdelmünkben, a bizonytalan jövőben támadható harcainkban is a Benned vetett hit, a te atyai segédlemmel folytatott munkásság, szabadság és honszeretet legyenek vezérlő elveink.

Oh, midőn a multért Neked méltó hálat adunk, jó Atyánk! — a jövőre nézve egyuttal kezességet vállalunk azért, hogy ugy fogjuk nevelni gyermekeinket, hogy munkás, jó érzésű honfiak és honleányok váljanak belőlök, a kik előbbre teszik a hazá javát, a közjólétet, mint önönmagunkét, kezességet vállalunk az iránt is, hogy kötelezni fogjuk őket a haza és társadalom nevében arra is, hogy ők is oltás be szülőiteik szívébe a hazaszeretetet szent erényeit, hogy e szent érzés, mint szellemi villamfolyam áthatva az egymást felváltó nemzedékek életét, érje meg a nemzet erőben és hatalma, jóléte teljességében a második ezredév lealkonyodását is.

Add áldásodat jó Atyánk ezen fogadásunk, honfiai kötelességeink teljesítésére, hogy mint eddig volt, ezentúl is a nemzet elismerésére méltó legyen hitfelekezetünk! Vallásos meggyőződésünk oltáráról mindig csak a Jézusi, nemes tett-re lelkesítő igaz hit, a lelkiismeret szabadságának s az igaz honszeretetnek, trón iránti hűségnek vesztalángjai lo bogjanak feléd.

Ezeknek hű teljesítésére törekvő elhatározással kezdjük meg most is ezélba vett munkánkat, add er. e atyai! áldásodat; a Jézus Krisztusért kérünk. Amen.

T i s z s Kálmán indítványozza, hogy mielőtt a konvent a tárgysorozatra átkerene, határozza el, hogy Kun Bertalan imáját jegyzőkönyvileg megörökíti, továbbá jegyzőkönyvileg ad kifejezést a Szász Domokos erdélyi püspök iránt érzett szeretetnek és tiszteletnek, a püspök tíz éves jubileuma alkalmából. A konvent mindkét indítványt egyhangulag elfogadta.

A n t a l Gábor a dunántúli egyházkerület ujonnan választott püspöke bemutatott a konventnek, mely üdvözölte őt.

Kun Bertalan bejelenti, hogy a konvent nevében részvétét fejezte ki Beöthy Zsigmond világi főjegyző halála alkalmából a családnak s indítványozza, hogy az egyház e munkás tagjának emlékezetét jegyzőkönyvileg örökítse meg a konvent.

A tárgysorozatot felolvasták és tudomásul vették.

T ó t h Sámuel debreczeni theologiai tanár, a konvent egyházi főjegyzője ezután előterjeszti, hogy a gyámintézeti végrehajtó bizottság elnökségének megkeresésére a kereskedelmi miniszter a közönséges levelekre portómentességet engedélyezett a gyámintézetnek.

Tudomásul vették és köszönetet mondanak a kereskedelmi miniszternek e kedvezményért.

Beterjeszti továbbá, hogy az államsegély ügyében a számadások fölterjesztettek az 1895. évről a tiszaminneni és dunamelléki egyházkerületekből. Tudomásul vették. Az állam ugyanis felvett költségvetésébe 100 ezer forint rendkívüli államsegélyt szegény javadalmazásu lelkészek részére. Ebből a ref. egyháznak 22 ezer forint jutott, melyet az egyházak legszegényebb lelkészei között a püspökök tényleg felosztottak. Ez államsegély-összegek-ről a püspökök a nyugtákat beterjesztették.

G y ö r g y Endre előterjeszti az erdélyi egyházkerület kérelmét, mely szerint az állami től veendő nevelési segélyek ne az egyes egyházkerületeknek osztassanak ki a megállapított kulcs szerint, hanem a kiosztás a lelkészek szegénységére való tekintettel történjék, mivel Erdélyben a felterjesztés szerint aránytalanul több a szegény lelkész, mint a Duna mellékén.

T i s z a Kálmán konstatálja, hogy a 22 ezer forint segély tényleg kiosztott és pedig az erdélyi kerület által felhozott sérelemnek már elegendes rektifikálásával. Tudomásul vették Szóba hozza ezután, hogy foglalkozni kell a konventnek a lelkészek javadalmazásának államsegély útján való emelésének ügyével, s ha más nem, ő maga fog erre névelési javaslatot tenni. De addig is, míg pauszolás segélyek adatnak ki, helyes volna, hogy az ilyen segélyezések ne az egyházkerületeknek, de a konventnek bocsáttassanak rendelkezésére, hogy ez a közalap végrehajtó bizottságának útján az ország legszegényebb lelkészei között ossza azt ki.

F e j e s István helyesnek találja, ha ez az ügy az államsegély tárgyalása alkalmából vétetnek tárgyalás alá.

G y ö r g y Endre világi főjegyző pedig azt ajánlja, hogy ez ügyet a konvent közjogi bizottságához adják ki véleményezés végett.

T i s z a Kálmán anak az elnök kijelentését, hogy az államsegély a legkisebb javadalmazásu lelkészeknek legyen adható, már most óhajtaná kijelenteni.

A konvent T i s z a Kálmán indítványához képest határozott, tehát az időnként nyerendő segélyösszegeket a közpénztár végrehajtó-bizottsága fogja szétosztásra ajánlani. E szerint

a segély a legszegényebb lelkészek között fog kiosztatni és nem a kerületek nyerik azt szétosztás végett.

T i s z a Kálmán a képviselőházi ülés miatt 1 órára felfüggeszti a konventet.

Szünet után.

F e j e s István felkéri T i s z a Kálmánt hogy mint jelezte, az államsegélyre vonatkozó indítványát tegye meg, miután ez a konventnek egyik legfontosabb kérdése s a később tárgyalandó ügyekkel alig lenne összekapcsolható.

T i s z a Kálmán Wlassics miniszter lefelére támaszkodva, feleliti, hogy a kormány hajlandó a reformátusok segélyezését törvény útján rendezni. Addig azonban, míg ez megtörténhet, elegendőnek véli, ha felkéri a konvent a kormányt, hogy a lelkészi fizetéseket legalább a 600 forint minimumig kiegészítő államsegélyben részesítse a református lelkészeket.

K i s s Albert javasolja, hogy ez indítvány kinyomattassék és külön tárgyalassék, mivel ez a ref. egyház létérdekeit érinti.

A konvent elhatározta, hogy azt már a holnapra ülésen kívánja tárgyalni.

Ezután tárgyalták a közalapi végrehajtó bizottság jelentését, amelyet Kenessey Béla előadó terjesztett elő és a melyben az évi segély szétosztására nézve tettek meg a szokásos ajánlatok.

A közalapi végrehajtó-bizottság jelentésének tárgyalásánál felszóltak: Dókus Ernő, Kiss Albert, Körmeny Sándor, Szász Karoly, Degenfeld József gróf és Széll Kálmán.

A konvent a közalapi bizottság jelentését elfogadta.

A konvent ma folytatja ülését.

Első nagy lókiállítás.

(1896. május 5-től május 12-ig.)

Az állatkiállítások érdekes sorozatát elsőként a használati lovak kiállítása nyitja meg május hó 5-től 12-ig s ezt követi egy havi időköz mulva, június 5-től 12-ig, a tenyészlovak kiállítása.

Míg előbbinek az a hivatása, hogy termelésünknek azon részét bemutassa, a mely a forgalomba kerülő kész árut képviseli, utóbbi, a később következő tenyészkiállítás e termelésünk forrásait, serény működésének eszközeit fogja ismertetni a vevőközönség tájékoztatására s a hazai tenyésztő okulására.

Lótenyésztésünk jó hírneve már régi keletű s hogy e hírnevét még ma fokozott mértékben megérdemli, azt bizonyítja a bécsi berlini távolvágas eredménye is, a melyben a magyar lónak oly kiváló szerep jutott. Nem hiálkodás, ha azt mondjuk, hogy ez másképp nem is történhetett. Hiszen azok az ősök, a kiknek ezer éves hazánk alapítását köszönhetjük, már magukkal hozták azt a rendkívül szívós, kitartó, bar kcsiny, de nemes loanyagot, a melyen régi keleti hazájukból kiindulva, lóhaton tették meg az óriási utat. Az új haza széles termékeny rónáival, a legnagyobb szelőségek között ingadozó egaljával, nemkevésbé az őskölt öröklött hajlamunk és az a szeretet, a melylyel a ló iránt viseltetünk, hozzájárultak ahhoz, hogy loanyagunk eredeti szivósságát, munkabírását és kitartását egész a jelenkorig fentarhattuk. E mellett azonban a művelődés útján haladva, nem zárkoztunk el a modern tenyésztés vívmányai elől sem, úgy hogy az oly anyagot, a mely a mi tenyész-céljainkra nézve üdvösnek látszott, bármily nagy áldozatokkal, ha kellett, beszereltük.

Hogy törekvéseink biztos alapon, tervszerű munkálkodáson nyughassanak, lótenyésztésünk főszület, központját az állami lótenyészintézetekbe helyeztük. Ezek szolgálnak a köztenyésztés mintaképe gyanánt, ezek képesek ama gonddal őrzött kiapadhatlan forrást, a melyből tenyésztésünk minden rétege bátran merítse a megfelelő anyagot.

Ott van bábolnai állami ménesünk a ma már ritkaság számba menő arab telivér tenyészőrszével: ott Kisbérnek angol telivér-

tenyésztése, melynek hírnevét egy Kisbér-vitte világra, mellette a magasvérű angol felvér-ménessel; Mezőhegyes az anglonormann eredetű nagy és kis Nonius törzsszel, az angol-arab Gidron és természetesebb angol felvér-ménésével, ott végül Fogaras, a lippiczai vérenek Erdélyben meghonosított hegyi fajtaival, mint hazai tenyésztésünknek azon éltető elemei, a melyek a magántenyésztés legjobb anyagán mintegy átszűrődve, eljutnak egészen a köztenyésztésbe is.

Ezért látjuk képviselve e kiállításon az állami lótenyészintézeteket az ő sokoldalú anyagukkal a magántenyésztés termékei között s látjuk mellettük ezen önálló törzsek által képviselt jellegeknek a népies tenyész-tésben visszaadott képmásait.

A nagyobb és kisebb ménesek bemutatják az állami lótenyészintézetekkel karöltve, kocsiban és nyereg alatt betanítva, azt az anyagot, a mely vér és képesség tekintetében fényűzési czélokra kiválóan alkalmas s így bizton remélhető, hogy az e czélokra szolgáló lovak értékesítése a kivitelnak fokozottabb mértékben való emelkedése által újabb lendületet fog nyerni.

A kis tenyésztés és a népies tenyésztés, mely kiválóan a katonai ló produkciójában találja működésének legszebb sikerét, a tárlaton ez oldalról is tanulságosan lesz bemutatva a hadügyi kormányzatnak ily irányu kollektív kiállítása által.

E csoport nemcsak a tenyészőnek fog szolgálni arra nézve, hogy milyenek a hadsereg kívánalmai, hanem egyúttal a külföldi konzumenssel is megismerteti köztenyésztésünknek e tekintetben való termelőképességét, mely hadseregünk szükségletét ma már bőven fedezi, sőt ezen felül még élénk kivitelnak is örvend. Tényleg Magyarország képezi a kontinensen a jó és olcsó katonai ló beszerzésének egyik legjelentékenyebb forrását, úgy hogy ezt kellően megértve a külföld érdekelt köreivel, a kiállítás révén a kivitelnak újabb növekedését remélhetjük.

De a mint e tárlat tájékoztatni fogja a bel- és külföldi vevőt arról, hogy hol és milyen áron találhatja a neki megfelelő lovat, a hazai tenyészőnek is meg kell benne találnia az anyag és a tenyészirány helyes megválasztására az utmutatást, meg kell találni azon igazságot, hogy csak megfelelő tartás és felnevelés mellett juthat érvényre azon jó vérenek szereplése, — mely Magyarország lótenyésztésének megbecsülhetetlen kincsét képezi.

Az általános gazdasági helyzet, mely hazánkban ma még inkább, mint azelőtt, az állat-tenyésztésre kívánja helyeztetni a fősúlyt, kiválóan a lótenyészítés kultiválására utal bennünket, mint azon tenyészési ágra, mely természeti és értékesítési viszonyaink között a legjobban gyümölcsözhet. E mellett azonban arra is kell gondolniok gazdáinknak, hogy a szarvasmarha tenyészése már is a hus- és tejprodukcióra irányul legfőképpen és így a gazdasági igaerő szolgáltatása ez okból, de az egyenletesebb munkát követelő gazdasági művelő gépek használatának elterjedése miatt is, a lóra háramlik.

Ez a körülmény tehát a gazdasági igaerő utáni kereslet növelését és egy eddig még kevésbé kultivált tenyésziránynak fejlesztését fogja eredményezni. Reméljük, hogy a két lókiállítás e tekintetben úgy a termelő, mint a fogyasztó részére meghozandja hasznos tanulságait.

Végül még legyen felemlítve, hogy a kiállítási területen az anyag bemutatására tágas kocsi- és lovagló pálya áll rendelkezésre, a hol a lovakat használati irányuknak megfelelő munkában lehet megfigyelni és kipróbálni. Minthogy pedig egy ily kiállítás sikeréhez a mellette fejlődő adasvevési forgalom előmozdítása nagyban hozzájárul, mindazon intézkedések meg fognak tétetni, a melyek a vevő és eladó érintkezését és az ügyletek könnyű lebonyolítását elősegítik, természetesen a hivataln közvetítés teljes kizárásával, csupán a rendező bizottság közbenjárásának igénybevételével.

A forgalom további emelésére a kiállítás területén rendezendő lóárverések fognak szolgálni.

CSARNOK.

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtá: CSENGEY GUSZTÁV.

Első kötet. 50.

Berta titka.

(Folytatás.)

Berta hevesen borult Ida keblére, csókjaival halmozta el arcát, ajakát s önkénytelen suttogá:

— Köszönöm, kedves anyyali Idám, köszönöm, oh milyen boldog vagyok most! boldog, nagyon boldog...

A szép asszony megdöbbenve hallotta a suttogást.

... Nem lett volna szerelmes asszony, ha ki nem találta volna az önfelelt vallomás titkos értelmét,

Oh milyen szomorú fölfedezés volt ez! Tehát Berta is szereti. Oh mért kellett ezt megtudnia? vagy miért nem tudta meg előbb? akkor, midőn még nem fájt volna oly nagyon.

Az idő haladt, az ütközet egyre tombolt. A házbéliek ki s lejártak, nyugtalanul várva a végeredményt; Idának alkalmá nyílt Bertát bevonni szobájába.

— Édes anygalkám! te szeretted Farkast? Az ifjú lányka szemérmesen rejté el arcát Ida keblére s könnyei megeredtek.

— Ne sirj hát galambom! hiszen szeretni szabad, s ilyen fiatal leánynak jól áll az. Mért titkoltad előttem?

... No mondd: ugy-e, szereted? — Igen, Ida néni! szeretem... szeretem nagyon...

— Mióta szereted? — Régen, régen, mióta láttam, mióta nálatok vagyok.

Aztán fölnyitá szíve zárt mennyországát s a túláradt szív buzogni kezdett. Berta hosszán, lenyúlón beszélt édes, titkos szerelméről s oly jól esett lelkének, hogy végre elmondhatta valakinek.

Ida szomorúan hajtotta le fejét. Oh ily nagy szerelem megérdemelné a boldogságot s neki, a hervadó rózsának kellett e két ifjú szív közé férközni. Oh hogy fájt az neki!

— Látod Bertácskám, mért nem voltál bizalmas hozzám? mért nem mondtad el ezt nekem már régebben? ki tudja, talán minden másként volna most, Farkas talán szerelmedért legyőzte volna magában az ellenszenvet, mely Werther báró vesztét idézte elő, vigyázó lett volna, nem keveredik párbajba és köztünk marad; én pedig össze segítettelek volna titeket.

— Köztünk maradni Farkasnak? a haza veszélyében? — Ida néni, hogy mondhat ilyet? Nem, nem! semmi sem változott volna, Farkas bizonyosan elmegy a harcba tőlünk is, még akkor is, ha tartóztattuk volna.

— Édes magasztos anygalkám! de legálább azzal a biztos tudattal bocsátottad volna el magadtól, hogy szeret s a harc után tied lesz örökre.

— Én remélek Ida néni, én azt hiszem, hogy ő is szeret engem, bár soha sem tettünk vallomást. Barátnőim és a többi ismerősök is mindig ingerkedtek velem s rejtélyes célzásokat tettek; ők észrevették azt előbb, mint én. Farkas mindig oly végtelen jó és gyöngéd volt hozzám, s én voltam az ő kedvenceze.

Ida alig bírta visszatartóztatni könnyeit; hisz ő jól tudta, hogy a leányka csalódik; de nem volt szabad őt ez édes csalódásból fölbreszteni.

Kinn enyhülni kezdett a harc zivatará, a hajnal derengett az ablakon; oh de Ida szívében most indult meg a szerelem harca újra és az alkony borongott szíve bus egén.

Most a kis Gyula futott be anyjához s lelkenedve kiáltá:

— Édes mama! jönnek a huszár bácsik, megverték a németet!

Kívül harsogva közeledett a Kossuth-induló zenéje és a győzelmi ujjongás.

Ida ölébe kapta gyermekét s megcsókolta piros arcácskáját, cseresznye szácskáját...

— Igen, igen! e fiúnak kell élnem egyedül. A mennyei vigasztalás nem hagyott számomra egyebet; de e gyermekben egy mennyországot bírok.

Ida lemondott szerelméről.

(Folyt köv.)

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 158 sz. Páratlanbérlet 158 sz.

Csütörtökön, 1896. Április hó 24-én:

Papa felesége.

Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irták: Millaud és Henequin. Fordította: Follinus A.

Hirdetés.

A nagyerdei kertészetben magas és alacsony törzsű oltott rózsák, pöszméték — lapda rózsák, amygdalisok, szedrek, oltott orgona fák, — szőnyeg plánták és mindenféle virágzó (kiültetésre való és cserepes) növények eladók.

Debreczen 1896. évi április hó 19.

Debreczen sz. kir. város erdőhivatala.

Árverési hirdetés.

Alólirott bírósági végrehajtó v. b. Szenszki és Volkovits debreczeni bej. kereskedő cég csődtömeggondnoká megkeresése folytán ezennel közhírré teszi, hogy a nevezett csődtömeghez leltározott és 459 frt 30 kr becsértékű bolti felszerelések a piacz-utczai 1584 sz. ház udvarában lévő bolt helyiségben 1896. évi ápril hó 27-én d. e. 9 órakor kezdetét veendő nyilvános árverésen a leg-

többet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adalni.

Debreczen, 1896. évi ápril hó 22-én.

Sugár Gyula.

bir. végrehajtó.

1822. kg. 1896.

Árlejtési hirdetmény.

Hajdu Szoboszló város képviselő testülete a jelenlegi városházát 15.000 frt költség erejéig 21. méter hosszúságban egy emelettel kiépíteni elhatározván, ezen építkezés vállalatba adása céljából folyó évi május hó 4-ik napján d. előtt 10 órakor alólirott polgármester hivatalos helyiségében zárt ajánlati verseny tárgyalás tartatik s erre a vállalkozni, kívánók oly kijelentéssel hivatnak meg hogy 10% bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat a különböző munka nemekre előirányzott költségek alapján együttesen és elkülönítve is beadhatják.

Az építkezéshez szükséges téglá és cserép anyagot a város állítja elő a többi összes szükségeltető anyagokat a vállalkozó adja: az építkezés folyó évi június 1-ső napján tényleg megkezdendő: s október hó 1-ső napjával befejezendő s az épület átadandó az építésre vonatkozó terv és részletes költségvetés alólirott polgármesternél a hivatalos órák alatt megtekinthető, s ott a szükségeltető felvilágosítások megszerezhetők.

Az alól irott építési bizottság fent tartja magának a jogot a beérkezendő ajánlatok közzül azok végösszegére tekintet nélkül szabadon választani.

A zárt ajánlatba kifejezendő világosan, hogy az ajánlat tevő a tervet és költségvetést valamint a feltételeket teljesen ösmerni s azokat elfogadja.

H.-Szoboszló 1896. ápril hó 17.

Az építési bizottság nevében

Kovács Gyula
polgármester.

Szabad és kötött szénsavban igen gazdag és vegyi összetételénél fogva a

Sztojkai savanyuviz

a leghiresebb orvosi tekintélyek által ajánlva, mint **gyógyviz**, ugyszintén mint **üditő ital**, **tisztán** vagy **borral az ásványvizek legkitünőbbike és a legolcsóbb,**

1 láda 40 üveggel frt 4.40,

a ládát 40 üres üveggel együtt 2 frtért visszaveszem.

Leidenfrost Ármin

fűszer, gyarmat, ásványviz áru kereskedő

RAKTÁR :
 Temesvár
 Fiume
 Vukovár.

Alapított 1846.

Óriási választék ! Verseny nélkül !

Főüzlet : Bécs, felsődunaszor 85.

KASSOWITZ FÜLÖP

bécsi férfi, fiú és gyermek ruha

raktára

**a tavaszi és nyári idényre
 rendkívül dusan szereltetett fel.**

Elv : nagy forgalom, kevés haszon.

Fényes Mór

vezetése alatt.

Debreczen, főpiacz, a Hungaria kávéházzal szemben.

Kiadó.

A kabai piacz-téren levő újonnan épült

bolt helyiségem

mellette lévő lakással

rőfös üzletnek

igen alkalmas élénk forgalmu helyen a piaczon, a nagy vendéglővel szemben, május 1-től 3, esetleg több évre bérbe kiadó.

Értekezhetni

Berger József

tulajdonosnál, Kabán.

Hirdetés.

Nagy-Csérén, az idej vágás téren, a „Medvés“ mellett berakott 11 csomó akácza, valamint 8 csomó nyárfa f. évi április hó 24-én, pénteken d. e. 11 órakor a helyszínen el fog adatni.

Debreczen, 1896. ápr. 20-án.

Török Gábor

erdőmester.

344. sz. 1896. v. k.

Árverési hirdetmény.

A debr. kir. jbiróságának 7179/1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Meczán Györgyné és Nagy Imre részére Medgyesi Albert v. pércsi lakostól a már fizetett összeg betudásával 131 frt 94 kr tőke, ennek 1895 évi jun. 30-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 74 frt 40 kr. perköltség erejéig 1896 évi márczius hó 19-én biróilag lefoglalt és 360 frtra becsült szarvasmarhák és sertésekből álló ingóságok 1896. évi május hó 7-én d. e. 9 órakor kezdettel veendő és V.-Pércsen 400 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi április hó 21.

Bódogh Zsigmond

birói kiküldött.

Vasuti állomás Hosszu-Pályi a fürdőtől fél óra járás.

EGYEDÜLI FÜRDŐ,

mely biztosan gyógyítja a csontszut, az összezsugorodott tagokat, minden nemét a köszvényes, csuzos bántalmaknak, bármiféle bőrbajokat, továbbá görvély, sápkór, máj, lép, vese és belső daganatok s egyéb női bajokra legkitünőbb hatásu a jól berendezett

Konyári-Sóstó fürdő.

Megnyitás május 1-én.

A t. fürdőközönség szórakozására az idényre egy jó cigány zenekart állandó-ítottam, valamint hírlapok tartása által a közönség igényeinek minden tekintetben megfelelek.

A fürdő 70 kényelmesen berendezett szobája jutányos árban ágyneművel vagy a nélkül áll rendelkezésre.

A fürdőhöz a felőrányir fekvő Hosszu-Pályi állomástól hetenként kétszer (szerdán és vasárnap) d. e. 10 arakor odaérkező vonattal a rendelkezésre álló társasokosin juthatni. A vasuti jegyek mindég Hosszu-Pályi állomásig váltandók. Az étteremben jó magyar ételek, hamisítatlan italok, pontos és olcsó kiszolgáltatás lesz.

Fürdőor os **Dr. MÓRICZ ERNŐ** pocsaji körorvos ur, ki több éven át **Korányi Frigyes** budapesti egyetemi tanár belgyógyászati kórodáján működött.

Villany, massage és tejgyógymód.

Tisztelettel

D. NAGY ISTVÁN,

bérlő.

Évad
 Május-okt.

Reichenhall fürdő.

Sós, savó- és legnagyobb német klimatikus gyógyhely a bajor Alpesebben. Sós-, kecskesavó, moór és egyéb kivonati fürdők. Kecsesavó, tehéntej, kefir, alpesi fünedvek, mindenféle savanyuvizek friss töltésben ; legnagyobb pneumatikus kamarák, a belélegzések minden neme, sóskutak, serpomkurák Oertel tanár rendszere után, hidegvizgyógyintézet és gyógytornaszat. Legjobb hygienikus általános feltételu magas forrasu vízvezeték, csatornázás és fertőtlenítés. Kiterjedt parkok fedett sétautakkal, Croguet- és Lawn-Tenis-terek ; közelbeu fenyves erdők és jól ápolt gyógyutak minden irányban és magassági viszonyban. Naponta a fürdő-zenekar által 2 hangverseny, évad színház, olvasótermek ; vasuti, távirtda és telefon állomások. Részletes leírásokat küld ingyen és bérmentve

a fürdő-kezelőség.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.